

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่ามาจากการเจริญเติบโตทางภาคอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2539 เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศจะเริ่มชะลอตัวลงจนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้น แต่ความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมก็มิได้ลดลงไปด้วย หากยังทวีความสำคัญมากขึ้นทั้งในเชิงนโยบายและรายได้ โดยจะเห็นได้จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยและโครงสร้างสินค้าส่งออกได้เปลี่ยนมาพึ่งทางภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น (สมาคมนักเรียนรู้ทุนรัฐบาลไทย, 2540, หน้า 37)

ภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ซึ่งมีการลงทุนทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ในจำนวนบริษัทต่างชาติจำนวน 920 บริษัท ที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ทำการสำรวจในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม 2548 พบว่าเป็นบริษัทจากประเทศญี่ปุ่นมากที่สุดถึง 228 บริษัท บริษัทจากประเทศไต้หวันเป็นอันดับสองจำนวน 55 บริษัท และรองลงมาเป็นบริษัทจากประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 30 บริษัท นอกนั้นเป็นบริษัทต่างชาติอื่นๆ อีก 250 บริษัท (Board of Investment, 2006)

พนักงานที่ทำงานในบริษัทต่างชาตินั้น ต้องทำงานร่วมกับทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พนักงานเหล่านี้ส่วนหนึ่งประสบความสำเร็จมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ แต่ขณะเดียวกันก็มีผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าในอาชีพเมื่อทำงานร่วมกับคนต่างชาติ อันอาจจะเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความรอบรู้ในงานที่รับผิดชอบ ความสามารถในการทำงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมไปถึงความสามารถในการสื่อสารให้เข้าใจระหว่างกัน ทั้งนี้เพราะชาวไทยและชาวต่างชาติต่างมีวัฒนธรรม ค่านิยม ความคิด และความเชื่อที่แตกต่างกัน เมื่อต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างผลกำไรและสร้างความก้าวหน้ามั่นคงให้กับองค์กร จึงจำเป็นที่ชาวไทยจะต้องปรับตัวในการทำงานและต้องมีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับชาวต่างชาติ รวมทั้งการทำให้ชาวต่างชาติยอมรับจึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับชาวต่างชาติ ความก้าวหน้าในการทำงานยังช่วยเพิ่มรายได้ให้กับพนักงานได้ทางหนึ่ง เป็นการสร้างความยอมรับนับถือในสังคม และช่วยให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจและตระหนักถึงคุณค่าในตัวเอง จากการศึกษาของ บลัมและรัสส์ (Blum & Russ, 1942 อ้างถึงใน พรหมราช ทรัพย์ะประภา, 2529) เกี่ยวกับเรื่องความต้องการของพนักงาน โดยพิจารณาจากปัจจัย 5 อย่างได้แก่

ความก้าวหน้า ชั่วโมงการทำงาน เงินรายได้ ความมั่นคง และความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน พบว่าทั้งพนักงานชายและพนักงานหญิงประเมินค่าความก้าวหน้าและความมั่นคงทางอาชีพว่ามีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง

นอกจากความก้าวหน้าในการทำงานจะตอบสนองความต้องการของมนุษย์แล้ว ปัจจัยเรื่องความก้าวหน้าของพนักงานยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กรด้วย เพราะเมื่อบุคคลมีความต้องการให้ตนเองมีความก้าวหน้าในการทำงาน เขาก็จะตั้งเป้าหมายไว้ในตำแหน่งที่เขาต้องการ แล้วแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น เช่น การพัฒนาตนเอง การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ฯลฯ องค์กรก็จะมีทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ง่ายขึ้น ในทางกลับกัน หากพนักงานรู้สึกว่าพฤติกรรมที่เขาแสดงออกไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่เขาคาดหวังไว้ เขาก็จะแสดงพฤติกรรมในเชิงลบ เช่น การขาดงาน มาสาย ไม่ทำงาน ฯลฯ ย่อมเกิดผลเสียต่อองค์กร ดังนั้นความก้าวหน้าในอาชีพจึงเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งให้พนักงานทุ่มเทความสามารถและตั้งใจทำงานให้กับองค์กร (สุษมา น้อยสำราญ, 2544)

ด้วยความสำคัญของความก้าวหน้าในการทำงานทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความก้าวหน้าของพนักงานชาวไทยในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ ที่สามารถทำให้ชาวต่างชาติยอมรับ และเปิดโอกาสให้ผู้บริหารชาวไทยเติบโตขึ้นไปเป็นผู้บริหารระดับที่สูงขึ้น หรือให้ผู้บริหารชาวไทยสามารถทำงานแทนผู้บริหารหรือผู้ชำนาญชาวต่างชาติที่มาประจำอยู่ในประเทศไทยได้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้บริหารและพนักงานชาวไทยและยังเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของชาวไทยให้เป็นที่ยอมรับแก่ชาวต่างชาติทั่วโลก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าของพนักงานชาวไทยในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความก้าวหน้าของพนักงานชาวไทยในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาเฉพาะในบริษัทร่วมทุนระหว่างชาวญี่ปุ่นและชาวอเมริกันในนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ศึกษาจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นพนักงานสายการบริหาร ตำแหน่งผู้จัดการขึ้นไป ทั้งในฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายผลิต โดยการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 10 คน ดังนี้

2.1 ผู้จัดการชาวไทยที่ทำงานกับชาวญี่ปุ่น จำนวน 5 คน

2.2 ผู้จัดการชาวไทยที่ทำงานกับชาวอเมริกันจำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ
2. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความก้าวหน้าของพนักงานชาวไทยในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าในการทำงานของพนักงานชาวไทยในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ
2. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพนักงานชาวไทยในการทำงานกับบริษัทต่างชาติ
3. ได้ทราบความแตกต่างความก้าวหน้าระหว่างการทำงานกับชาวญี่ปุ่นและการทำงานกับชาวอเมริกัน
4. ได้แนวทางปฏิบัติงานแก่พนักงานชาวไทยในการสร้างความก้าวหน้าในการทำงานกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวญี่ปุ่นและชาวอเมริกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความก้าวหน้าในการทำงาน หมายถึงการได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นในระดับผู้จัดการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่สูงขึ้น ได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้า หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร ที่มีผลต่อความก้าวหน้าในการทำงาน

บริษัทต่างชาติ หมายถึง บริษัทที่เข้ามาดำเนินกิจการในด้านการผลิตสินค้าและจำหน่าย สินค้าในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยมีการร่วมลงทุนโดยชาวญี่ปุ่นและชาวอเมริกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนตัวของพนักงานที่มีผลต่อความก้าวหน้าในการทำงาน ได้แก่ปัจจัยด้านอายุตัว ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ทำงานกับองค์กร ระยะเวลาที่ทำงาน ในอาชีพสถานภาพครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรู้ความเข้าใจในงาน ความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษหรือญี่ปุ่น มนุษย์สัมพันธ์ อาวุโส ความฉลาด รอบรู้ การปรับตัวได้ไวต่อการเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น

ปัจจัยส่วนองค์กร หมายถึง ปัจจัยที่ได้รับจากองค์กรเพื่อส่งเสริมให้พนักงานมีทักษะ ความสามารถและมีความก้าวหน้าในการทำงานกับองค์กร ได้แก่ การฝึกอบรมที่จำเป็นต่อการ ทำงานให้สำเร็จ การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ การได้ทำงานที่ท้าทาย โครงสร้าง ตำแหน่งงานขององค์กร แผนพัฒนาการทางอาชีพขององค์กร การได้รับการส่งเสริมจาก ผู้บังคับบัญชา เงื่อนไขการเลื่อนตำแหน่ง วัฒนธรรมการบริหารงาน ความยุติธรรมของ ผู้บังคับบัญชา การเปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถ เป็นต้น

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ต้องการการปรับปรุงและแก้ไขในการทำงานเพื่อให้งาน ความสำเร็จและส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำงาน

อุปสรรค หมายถึง สิ่งที่ขัดขวางการทำงาน ทำให้เกิดความล่าช้าหรือไม่สามารถบรรลุ งานที่ได้รับมอบหมาย